

Personalens kompetens
vid handläggning och uppföljning
av ärenden som avser äldre personer

I Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS) publiceras verkets föreskrifter och allmänna råd.

- Föreskrifter är bindande regler.
- Allmänna råd innehåller rekommendationer om hur en författning kan eller bör tillämpas och utesluter inte andra sätt att uppnå de mål som avses i författningen.

Socialstyrelsen ger årligen ut en förteckning över gällande föreskrifter och allmänna råd.

SOSFS kan beställas från Socialstyrelsens kundtjänst, 120 88 Stockholm, fax 08-779 96 67, e-post socialstyrelsen@strd.se

ISSN 0346-6019 Artikelnr 2007-10-17

Tryck: Edita Västra Aros, Västerås 2007

Socialstyrelsens allmänna råd om personalens kompetens vid handläggning och uppföljning av ärenden som avser äldre personer;

**SOSFS
2007:17 (S)**

Utkom från trycket
den 29 november 2007

beslutade den 13 november 2007.

I dessa allmänna råd ges rekommendationer till stöd för tillämpningen av bestämmelsen om lämplig utbildning och erfarenhet i 3 kap. 3 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453).

Tillämpningsområde

Dessa allmänna råd gäller för den personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som avser äldre personer enligt socialtjänstlagen.

Begreppsförklaringar

I dessa allmänna råd avses med

handläggning	förfarande som börjar med att ett ärende väcks och efter utredning utmynnar i ett beslut
uppföljning	dokumenterad systematisk genomgång av planerade, beslutade och genomförda insatsers resultat Kommentar: Uppföljningen gäller resultat på individnivå.

Utbildning

Den personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som avser äldre personer bör ha socionomexamen eller social omsorgsexamen enligt tidigare studieordning.

Introduktion och stöd

Den personal som saknar erfarenhet av arbete med handläggning och uppföljning av ärenden som avser äldre personer bör under en period av minst ett år

- få planerad introduktion,
- få planerat stöd, samt
- successivt få ta ansvar för ärenden.

Kunskapsområden

För att självständigt arbeta med handläggning och uppföljning av ärenden som avser äldre personer bör personalen ha teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter inom följande områden.

Äldre och åldrande

- äldre personers levnadsförhållanden
- åldrande ur ett socialt, biologiskt, psykologiskt och kulturellt perspektiv
- hur äldre personers resurser och funktions- och sjukdomstillstånd påverkar livssituationen, möjligheterna att klara den dagliga livsföringen och förutsättningarna för en aktiv och meningsfull tillvaro
- närståendes och omgivande miljöers betydelse för äldre personer

Utredning och beslut

- kartläggning, analys och bedömning av en äldre persons behov och resurser samt förmåga att klara den dagliga livsföringen och ha en aktiv och meningsfull tillvaro
- kartläggning, analys och bedömning av en äldre persons inställning till sin livssituation
- strukturerade utrednings- och dokumentationsmetoder samt systematiska bedömningsinstrument
- dokumentation av kartläggning, analys och bedömning
- dokumentation och motivering av beslut

Samtal och relationer

- samtal med äldre personer med deras behov i fokus
- samtal med närstående
- kommunikation med äldre personer som har nedsatt kommunikationsförmåga
- planering och ledning av olika former av samtal
- etablering och upprätthållande av relationer med äldre personer och deras närstående

Samverkan och samordning

- förutsättningar för samverkan inom socialtjänsten och med andra aktörer
- samarbetspartner samt deras yrkesroller och mandat
- initiering och genomförande av samverkan med en äldre persons behov i fokus
- samordning av egna och andra aktörers insatser
- processer i grupper och nätverk

Regelverk och rättsutveckling

- regelverk på socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens område som rör äldre personer
- allmän förvaltningsrätt
- offentlighet och sekretess på socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens område
- övrig relevant lagstiftning, t.ex. familjerätts-, socialförsäkrings-, diskriminerings- och arbetsmiljölagstiftning
- rättspraxis på området

Insatser

- olika insatsers innehåll och effekterna av dem
- planering för samordning och genomförande av insatser
- formulering av realistiska, uppföljningsbara mål för genomförandet av insatser

Uppföljning och utvärdering

- metoder för uppföljning av insatser
- metoder för utvärdering av insatser på individnivå
- sammanställning och analys av uppgifter på individnivå

Förhållningssätt och bemötande

Den personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som avser äldre personer bör ha ett professionellt förhållningssätt för att kunna

- sätta den äldre personens behov i fokus,
- säkerställa den äldre personens delaktighet och inflytande,
- uppmärksamma närståendes behov av stöd,
- bemöta den äldre personen och dennes närstående i utsatta situationer och i kris,
- hantera prioriteringar, motstridiga intressen och konflikter,
- göra etiska överväganden och ställningstaganden,
- ta emot och hantera synpunkter, klagomål och förslag,
- reflektera över och kritiskt granska egna och andras ställningstaganden,
- bedöma när annan kompetens än den egna behövs, samt
- vara saklig, opartisk, tydlig, nyanserad, empatisk, lyhörd och visa respekt.

Fortbildning och vidareutbildning

Den personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som avser äldre personer bör få kontinuerligt stöd och tillgång till

**SOSFS
2007:17**

handledning samt utbildning i syfte att upprätthålla och utveckla den kompetensnivå som behövs för att kunna utföra arbetsuppgifterna. Personalen bör också ges möjlighet att följa kunskapsutvecklingen på sakområdet.

Personalen bör genom vidareutbildning på avancerad nivå successivt och planerat fördjupa eller bredda sina kunskaper på sakområdet.

Socialstyrelsen

KJELL ASPLUND

Monica Norrman
(Socialtjänstavdelningen)

